

JAARVERSLAG 2020

Rekenkamercommissie

Waterschap Zuiderzeeland

20 januari 2021

INHOUDSOPGAVE

	Voorwoord voorzitter	3
1.	Jaarverslag 2020	
1.1	Inleiding	4
1.2	Wat hebben we gedaan in 2020?	5
1.3	Afgeronde onderzoeken	5
1.4	Wat heeft het gekost?	6
2.	Navolging eerder aangeboden RKC-onderzoeken	
2.1	Navolging Investeringsprojecten	7
2.2	Navolging Literatuurstudie Verbonden partijen	7
2.3	Navolging Samenwerking tussen het Waterschap en gebiedspartners	7
2.4	Navolging Grip op Oosterwold	7
2.5	Navolging Digitale Veiligheid	8
	Bijlage 1	9
	<i>Publicaties van de Rekenkamercommissie</i>	
	Bijlage 2	10
	<i>Samenstelling Rekenkamercommissie</i>	
	Bijlage 3	10
	<i>Rooster van aftreden</i>	

VOORWOORD VOORZITTER

Het jaar 2020 was, nog afgezien van de gevolgen van de COVID-19 pandemie, een bewogen jaar voor de Rekenkamercommissie van Waterschap Zuiderzeeland (RKC).

De AV heeft in 2020 het budget van de RKC met de helft teruggebracht. Dit zal voor de komende jaren betekenen dat budgetoverwegingen mogelijk een rol gaan spelen bij de afweging welke onderwerpen door de RKC zullen worden opgepakt. De RKC gaat er van uit dat, mocht de AV belang hechten aan het doen van onderzoek en dit uitsluitend vanwege ontbrekend budget niet mogelijk lijkt, hiervoor gezamenlijk een oplossing zal worden gezocht.

De heer Kolmer heeft vanwege het besluit van de AV om het budget te halveren zijn ontslag ingediend. Zijn plaats is ingenomen door mevrouw Mastenbroek. AV-lid mevrouw Ottens is voor twee jaar herbenoemd. Via dit jaarverslag bedankt de RKC de heer Kolmer voor zijn waardevolle inbreng en inzet voor de RKC in de afgelopen jaren.

De ambtelijk secretaris heeft eind 2020 het waterschap verlaten en ook hem bedankt de RKC voor zijn ondersteuning van de RKC gedurende vele jaren. Er is inmiddels een nieuwe ambtelijk secretaris. De RKC is daarmee weer op sterkte.

De RKC realiseert zich, dat zij van de organisatie en het college van DenH veel tijd en aandacht vraagt gedurende de uitvoering van de onderzoeken en bij het controleren van de resultaten. Vanaf deze plek wil zij daarvoor haar dank uitspreken voor hun bereidwillige medewerking aan onze onderzoeken.

Martha Buitenkamp
Voorzitter

JAARVERSLAG 2020

1.1 Inleiding

Het doel van de Rekenkamercommissie (RKC) is om door middel van onderzoeken inzicht te bieden in de prestaties van Waterschap Zuiderzeeland als geheel en waar mogelijk aanbevelingen te formuleren voor de toekomst. De onderzoeken zijn gericht op het versterken van het lerend vermogen van Waterschap Zuiderzeeland, waardoor de AV beter haar kaderstellende en controlerende rol kan vervullen. De RKC richt het onderzoek op het door het waterschapsbestuur gevoerde bestuur en dan met name op die beleidsterreinen en aspecten van de bedrijfsvoering van het Waterschap waarop zij risico's voor de doeltreffendheid en doelmatigheid ziet en waar de meerwaarde van rekenkamercommissie-onderzoek het grootst kan zijn.

Taak RKC

De taak van de RKC is het (laten) uitvoeren van onafhankelijk en deskundig onderzoek. Dit onderzoek is gericht op:

- Doelmatigheid van beleid: zijn de prestaties met een zo gering mogelijke inzet van middelen bereikt?
- Doeltreffendheid van beleid: zijn de beoogde maatschappelijke effecten van het beleid behaald?
- Rechtmatigheid: is de uitvoering in overeenstemming met de geldende wet- en regelgeving en besluiten van de AV?

Uitgangspunten

De RKC hanteert de volgende drie uitgangspunten bij haar onderzoek:

1. Zorgvuldigheid: betrouwbaarheid en volledigheid bij de verzameling van feiten op basis van de onderzoeksvragen;
2. Objectiviteit: objectieve en gedegen analyse van de feiten;
3. Transparante oordeelsvorming: analyse van feiten aan de hand van een expliciet normenkader, conclusies op basis van deze analyse.

Een rekenkameronderzoek heeft een lange doorlooptijd. Dit heeft vaak niet zozeer te maken met het onderzoek zelf, maar vooral met de zorgvuldigheid die in acht wordt genomen als het gaat om het principe van hoor- en wederhoor en het op de juiste momenten in het proces betrekken van de organisatie en het bestuur. De RKC streeft ernaar om de doorlooptijd zo kort mogelijk te hebben, maar kiest altijd kwaliteit en zorgvuldigheid boven snelheid. Om toch voldoende onderzoeken te kunnen doen, streeft de RKC er naar meerdere onderzoeken tegelijk te doen.

RKC-leden

De heer A. Kolmer heeft tijdens de AV van 29 september 2020 per direct zijn ontslag ingediend als RKC-lid. Het lidmaatschap van de RKC is hierdoor beëindigd op eigen verzoek. Mevrouw J.J. Ottens is in dezelfde vergadering herbenoemd voor haar tweede periode. Mevrouw I. Mastenbroek is op 25 november 2020 benoemd in de vacature van de heer Kolmer. Het rooster van aftreden van de RKC leden is in de bijlage op de laatste pagina weergegeven.

De Rekenkamercommissie legt in het jaarverslag 2020 verantwoording af over haar werkzaamheden.

1.2 Wat hebben we gedaan in 2020?

Uitgevoerde onderzoeken

De Rekenkamercommissie heeft in juni 2020 twee onderzoeken en één notitie aangeboden aan de AV. Het betreft:

- Onderzoek naar de informatievoorziening over waterkwaliteit ten behoeve van de AV over de periode 2016–2019.
- Onderzoek naar de beschikbaarheid van informatie over de chemische waterkwaliteit in het beheergebied van Waterschap Zuiderzeeland.
- Notitie Kaderrichtlijn Water (KRW): Bevoegdheden en verplichtingen van het waterschap rond de KRW

Publieksparticipatie

De RKC is in september 2020 gestart met het onderzoek naar publieksparticipatie. Het waterschap streeft er naar het publiek meer bij de beleidsvorming en –uitvoering te betrekken. Hierbij moet onderscheid worden gemaakt naar overheidsparticipatie (deelnemen van waterschap aan initiatieven geïnitieerd en geleid door burgers of bedrijven) en publieksparticipatie (deelnemen van publiek aan activiteiten geïnitieerd en bestuurd door het waterschap). De centrale vraagstelling voor het onderzoek is: op welke wijze wordt invulling gegeven aan publieksparticipatie, in hoeverre draagt dit bij aan het realiseren van het beleid met betrekking tot publieksparticipatie van het waterschap.

De planning is dat de AV het onderzoek in de vergadering van 1 juni 2021 kan behandelen.

Besluiten in onzekerheid

De RKC heeft rond het onderzoek naar waterkwaliteit geconstateerd, dat er onzekerheden zijn in de relatie tussen maatregelen en doelbereik. Voor de AV is het lastig om gegeven deze onzekerheden te besluiten over investeringen voor deze maatregelen. De RKC is daarom eind 2020 gestart na te denken welke handreikingen hiervoor aan de AV kunnen worden gedaan.

Uitvraag onderwerpen jaarplan 2021

Eind 2020 is een uitvraag onder de AV fracties gedaan naar wensen ten aanzien van uit te voeren onderzoeken in 2021. Dit zal leiden tot een werkplan, zoals dat op basis van het onderzoeksprotocol is voorgeschreven. Dit werkplan wordt op 16 februari 2021 besproken met de AV.

Functioneren RKC

Net als in 2019 heeft de RKC ook in 2020 stilgestaan bij haar eigen functioneren, mede in relatie tot de nieuwe werkwijze als gevolg van het herziene protocol. De uitkomsten van deze zelfevaluatie helpen om de eigen werkwijze te verbeteren. Daarbij is vooral aandacht besteed aan de versterking van de eigen zichtbaarheid en de relatie met de AV.

1.3 Afgeronde onderzoeken

Onderzoek naar de informatievoorziening over waterkwaliteit ten behoeve van de AV over de periode 2016 – 2019

en

Onderzoek naar de beschikbaarheid van informatie over de chemische waterkwaliteit in het beheergebied van ZZL

Door de AV is voor het werkplan 2020 de suggestie gedaan onderzoek te doen naar het thema waterkwaliteit. De AV is op vele manieren betrokken bij programma's die verbetering van de waterkwaliteit tot doel hebben. Het is voor de AV lastig een goed overzicht te krijgen over hoe het met de waterkwaliteit is gesteld. Op verzoek van de AV is de RKC daarom een onderzoek gestart. Dit onderzoek is bedoeld ter ondersteuning van de besluitvorming door de AV over KRW-maatregelen.

In de aanbestedingsbrief concludeert de RKC: *“Beide onderzoeken wijzen in dezelfde richting: er is voldoende informatie over de waterkwaliteit beschikbaar en deze is op verschillende*

momenten gedeeld met de AV. Wel is er alle aanleiding om de gegevens beter te benutten, van context te voorzien en toegankelijk te presenteren, zodat AV leden zich daadwerkelijk voldoende toegerust voelen voor besluitvorming over onderwerpen rondom waterkwaliteit en de KRW-maatregelen.”

De onderzoeken zijn in 2020 uitgevoerd door de bureaus RHDHV en Ecofides en zijn op 30 juni 2020 besproken in de AV.

Uit het onderzoek Waterkwaliteit is naar voren gekomen dat er over de taken en bevoegdheden van het waterschap ten aanzien van de KRW vragen leven onder de AV-leden. Daarom heeft de RKC aan Pro Facto gevraagd een korte notitie te maken die dit verheldert. Ook deze notitie (Bevoegdheden en verplichtingen van het waterschap rond de KRW) is op 30 juni 2020 aangeboden aan de AV.

Op de website van Waterschap Zuiderzeeland zijn de onderzoeksrapporten en jaarverslagen van de RKC te vinden.

1.4 Wat heeft het gekost?

In 2020 zijn vier bureaus (Royal Haskoning DHV/Ecofides/ProFacto en Partners & Pröpper) ingeschakeld voor respectievelijk de onderzoeken 'Waterkwaliteit' en 'Publieksparticipatie'. Ten aanzien van het Onderzoek Waterkwaliteit is in 2020 een bedrag van € 20.933,00 besteed, en ten aanzien van 'Publieksparticipatie' gaat het om € 14.746,88. Totaal komt dit neer op een bedrag van € 35.679,88.

Tabel 1. Verantwoording Rekenkamercommissie 2020

	Begroting 2020	Gerealiseerd 2020	Verschil begroting t.o.v. gerealiseerd
Personeel derden	€ 28.500,00	€ 5.783,12	€ 22.716,88
Diensten derden	€ 56.500,00	€ 36.430,08	€ 20.069,92
Totale kosten 2019	€ 85.000,00	€42.213,20	€ 42.786,80

Diensten derden 2020	
Contributie NVVR	€ 750,20
Onderzoeken externe bureaus	€ 35.679,88
Totaal	€ 36.430,08

2. Navolging eerder aangeboden RKC-onderzoeken

2.1 Navolging Investeringsprojecten (AV 20 april 2017)

De AV is naar aanleiding van het rapport zelf aan de slag gegaan met de uitwerking van de aanbevelingen van de RKC. Op 24 april 2018 heeft de AV ingestemd met de aanbevelingen van de AV-werkgroep investeringen. De werkgroep adviseerde om de kaderstellende rol van de AV te versterken en de controlerende rol van de AV een betere invulling te geven. De werkgroep heeft aanbevolen dit als volgt uit te werken:

- a. Een goed begin is het halve werk
- b. Stuur vanuit overzicht en inzicht
- c. Maak gericht keuzes waarop en wanneer te sturen
- d. Versterk de verantwoordingsinformatie met bijsturingsinformatie
- e. Scheid besluitvormingsinformatie van overige informatie

Het college van DenH heeft van de AV de opdracht gekregen om deze aanbevelingen te verwerken in de P&C-instrumenten en waar nodig te komen met een voorstel voor aanpassing van beleidskaders voor investeringen.

De AV heeft op 7 mei 2019 kennis genomen van het rapport "Doorkijk investeringsopgaven tot 2040". Dit is de uitwerking van onderdeel b "stuur vanuit overzicht en inzicht". Hiermee kan focus gegeven worden aan het college van DenH om aan de slag te gaan met ontwikkelingen die langer doorlopen dan de bestuursperiode.

2.2 Navolging Literatuurstudie Verbonden partijen (AV 6 februari 2019)

Het concept werkplan 2020 is op 17 december 2019 beeldvormend besproken in de AV. Hierin wordt aangekondigd dat het college van DenH, naar aanleiding van het rapport van de RKC, de AV zal voorstellen een Nota verbonden partijen vast te stellen. Het concept document is op 27 oktober 2020 beeldvormend besproken in de AV. De planning is dat de Nota verbonden partijen samen met de Samenwerkingsstrategie op 16 februari 2021 ter besluitvorming aan de AV zal worden voorgelegd.

2.3 Navolging Samenwerking tussen het Waterschap Zuiderzeeland en gebiedspartners (AV 6 februari 2019)

Het concept-werkplan 2020 is op 17 december 2019 beeldvormend besproken in de AV. Hierin wordt aangekondigd dat het college van DenH, naar aanleiding van het rapport van de RKC, de AV zal voorstellen om de samenwerkingsstrategie te herijken. De concept samenwerkingsstrategie is op 27 oktober 2020 beeldvormend besproken in de AV. In deze vergadering is dit onderwerp aan de hand van cases besproken. Hieraan is een vervolg gegeven in de beeldvormende vergadering van 15 december 2020. De planning is dat de Samenwerkingsstrategie samen met de Nota verbonden partijen op 16 februari 2021 ter besluitvorming aan de AV zal worden voorgelegd.

2.4 Navolging Grip op Oosterwold (AV 17 december 2019)

De AV heeft op 17 december 2019 kennisgenomen van het RKC rapport Grip op Oosterwold. De AV heeft aan de RKC gevraagd onderzoek te doen om een beeld te krijgen van de rolneming door de AV. In het rapport wordt ingegaan op de door de AV geuite zorgen over de kosten, de ontwikkeling van de waterkwaliteit en de inzameling van afvalwater.

Het college van DenH onderkent, dat de organische gebiedsontwikkeling extra capaciteit heeft gekost en nog kost. Het college van DenH onderschrijft de risico's die aanwezig zijn. Er wordt gewerkt aan de aanbeveling om te beraden op een andere benadering van afvalwaterafvoer en -zuivering die de waterkwaliteit adequaat kan borgen. De doelen voor samenwerking met andere partijen grotendeels zijn gerealiseerd. De lessen voor samenwerking zullen worden gedocumenteerd en geanalyseerd voor de toekomstige werkwijze. De bestuurlijke werkwijze wordt naar verwachting in de eerste helft van 2020 afgerond.

Het college van DenH deelt de conclusie niet, dat de AV niet goed en tijdig is geïnformeerd. Erkend wordt, dat het voor de AV niet eenvoudig is haar kaderstellende rol in te vullen en gaat graag met de AV in gesprek over die rol.

Het college van DenH heeft de AV op 25 november 2020 ingelicht over de stand van zaken, te weten het besluit van het Bestuurlijk Overleg van 1 oktober 2020 over de afvalwaterzuivering deelgebied 1b, de nieuwe op te stellen SOK Water, de alternatieve invulling zorgplicht door de gemeente Almere en communicatie.

2.5 Navolging Digitale Veiligheid (AV 17 december 2019)

De AV heeft op 17 december 2019 in een besloten vergadering kennis genomen van het rapport over de Digitale veiligheid van de werkprocessen binnen Waterschap Zuiderzeeland. Het rapport is niet openbaar. De aanbevelingen uit het onderzoek zijn meegenomen in de nieuwe Informatiestrategie 2021-2025.

De AV heeft de nieuwe Informatiestrategie op 27 oktober 2020 vastgesteld. In het voorstel schrijft het college van DenH, dat de nieuwe strategie ingaat op het thema "Omgaan met privacy en security" en de uitkomsten van het rekenkameronderzoek Digitale Veiligheid van december 2019. Urgente zaken op het gebied van ICT-infrastructuur en privacy en security zijn gestart. De afronding van dit proces is verwoord in de nieuwe informatiestrategie 2021-2025.

Bijlage 1

PUBLICATIES VAN DE REKENKAMERCOMMISSIE

De Rekenkamercommissie van Waterschap Zuiderzeeland is ingesteld in 2009.

Aan de AV uitgebrachte rapporten:

2020

- Onderzoek naar de informatievoorziening over waterkwaliteit ten behoeve van de AV over de periode 2016 – 2019.
- Onderzoek naar de beschikbaarheid van informatie over de chemische waterkwaliteit in het beheergebied van ZZL
- Notitie Kaderrichtlijn Water (KRW): Bevoegdheden en verplichtingen van het waterschap rond de KRW

2019

- Literatuurstudie Verbonden partijen
- Samenwerking tussen het Waterschap Zuiderzeeland en gebiedspartners
- Digitale veiligheid
- Grip op Oosterwold

2018

Uitwerking evaluatie werkwijze RKC

2017

- Vergunningverlening en handhaving
- Investeringsprojecten
- Evaluatie werkwijze RKC

2016

Doel en effectiviteit van duurzame oevers bij Waterschap Zuiderzeeland

2015

Naar meer grip op ICT

2014

Geen onderzoek, i.v.m. herijking RKC

2013

- Begroten en Werkelijkheid
- Doelmatigheid en Doeltreffendheid Afdeling Ingenieursbureau 2009- 2012

2012

- Profijt van Subsidiebeleid
- Risico's en Weerstandsvermogen

2010

Voortgang IBA-beleid in beeld

Bijlage 2

Samenstelling Rekenkamercommissie

Voorzitter M. Buitenkamp
Leden: M.F.J. Bakker
R.A. van de Putte
A. Kolmer (tot en met 29 september 2020)
J.J. Ottens
I. Mastenbroek (per 25 november 2020)

Ambtelijk secretaris: J. Van As (tot 1 december 2020)
J. van Oorschot (per 1 december 2020)

Postadres: Postbus 229, 8200 AE Lelystad

Telefoon: 06 1503 7111

Website: https://www.zuiderzeeland.nl/over_ons/bestuur-0/rekenkamercommissie-0/

Bijlage 3

Rooster van aftreden:

	Benoemd op	Herbenoeming	Tweede herbenoeming	Einde zittingsduur
Externe leden				
M. Buitenkamp	27 mei 2014	29 mei 2018	Nvt	29 mei 2022
M.F.J. Bakker	3 juli 2018	3 juli 2022	Nvt	3 juli 2026
R.A. van de Putte	27 mei 2014	29 mei 2018	Nvt	27 mei 2021
Interne (AV-)leden				
A. Kolmer	20 april 2017	7 mei 2019		
J.J. Ottens	29 mei 2018	29 september 2020	29 mei 2022	29 mei 2024
I. Mastenbroek	25 november 2020	25 november 2022	25 november 2024	25 november 2026